

Író képiro

különös várakozással kezdem olvasni a művészek írásait. Részbe van ebben némi bizalmatlanságnak is. Nem másodlagos-e az illető hivatásához képest, amit egyenrangúnak vél a másfajta kifejezésben. Le kell hát vetnem az irodalom konvencióit, ki kell lépnem az írók jellemző társadalmi szerepből, hogy a teljességre vágyó személyiség szándékára találjak.

Pataki Ferenc önéletrajzi vallomásai ismeretében hasonló élményben lehet részem, mint annyiszor, ha valaki megszokott szerszáma helyett tollat fog a kezébe. Hivatásán kívül szabadabbnak érzi magát, mintha kisebb lenne a felelőssége, de aztán maga is meglepődik a könnyedség csöppet sem szégyellni való hozamán. Még tart a nyilvánosságtól, hátha a hivatás tekintélyét kockáztatja, várja a jó szót, példákat keres és talál, ha nem is Michelangelo nagy költészetében, Cellini önéletrajzi remekében. A magyar művészettörténetből, elődei és kortársai közül eszébe juthatnak Csontváry kinyilatkoztatásai, Gulácsy Lajos földöntúli álomvilága, Kondor Béla versei, s biztosan Bernáth Aurél regényes önéletírása is, a nagyszerű *Így éltünk Pannóniában*. Fölszabadultan könnyed az írásuk nyelvezete, de a másik műfaj természetének következményeként hozzák érzéseinket izgalomba anyaguk szellemével. Saját megszokott szemszögükből, a fogalmazáson átütő képszerűséggel a színek gazdag változatával, fény- és árnyhatásokkal, arányosan szerkesztett gondolatokkal fejezik ki magukat.

S most a Bernáth-tanítvány Pataki Ferenc prózai munkáiból kitekintve, arra gondolok, a főiskola híres műhelyében a növendékek még a szó- és írásbeliség szeretetét is elsajátíthatták, hiszen tudtommal, Kokas Ignác és Mészáros Géza mellett ő is épp olyan jól bánik a tollal, mint az ecsettel. S úgy tud történeteket előadni, ahogy valaha élvezhettem, a szintén Bernáth-iskolában végzett, Csernus Tibor tüzetesen finom, szép párizsi élménybeszámolóit. Azonban Pataki Ferenc még ráadásul azzal a köztes, műnek mondható tettel is meglepett, hogy prózai vallomásait kéziratos formában küldte. Hadd lássuk, vannak még, akiket a papír szűzfehérsége, a tinta kékje, a tus feketéje boldoggá tesz, s elégedetten vezetik tollukkal a betűk sorát. Ő nemcsak jól olvasható mondatokat ír le, az írást mint művészi tettet akarja fölmutatni. Áhítatot indít az emberiség megható öröksége iránt, s igazolja, hogy az írás képe maga is rajz, a síkból vonallal kiragadott művészet. ✎